

1987, 4. května – Sdělení VONS č. 635 „Kněz Štefan Javorský odsouzen“ o hlavním líčení se Štefanem Javorským u Okresního soudu v Popradu a jeho odsouzení pro trestný čin maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

Dne 6. 4. 1987 skončilo před senátem Okresního soudu v Popradě ve složení JUDr. Lubomír¹ Barabáš, předseda, a Ladislav Racin, Alžběta² Otčenášová, soudci z lidu, hlavní líčení v trestní věci proti katolickému knězi Štefanu Javorskému (viz naše sdělení č. 291, 528 a 628)³. Na základě obžaloby okresního prokurátora v Popradě JUDr. Michala Bajuse byl shledán vinným trestným činem maření dozoru státu nad církvemi a náboženskými společnostmi (§ 178 tr. z.) a odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců, který má vykonat ve II. NVS. Tento trestný čin měl spáchat tím, že dne 9. 8. 1984 údajně sloužil v domě Jána Svocáka ve Ždiaru v okrese Poprad soukromou mši za účasti blíže nezjištěného počtu osob, převážně mladých. Rozsudek dosud nenabyl právní moci a odvolání Š. Javorského bude rozhodovat krajský soud.

Pro závěrečnou část hlavního líčení, konanou dne 6. 4. 1987, byla veřejnost vyloučena s věcně i právně pochybným odůvodněním, že předchozí fáze někdo z přítomných nahrával na magnetofon. V této části hlavního líčení vypověděl vyšetřovatel SNB Štefan Onderčín, že při výsleších nevykonával na svědky žádný nátlak. Soud proto v rozporu se zásadou ústnosti⁴ nevezal v úvahu, že jediní dva svědci údajné soukromé mše, totiž Ján Svocák a Josef⁵ Kratochvíl, při hlavním líčení svá tvrzení odvolali s poukazem na nátlak vyšetřovatele, a přidržel se jejich výpovědí z přípravného řízení. Pravdivost těchto původních výpovědí soud absurdně dovozuje ze skutečnosti, že v nich svědci – oba praktikující katolíci – správně uvedli, jaké pomůcky potřebuje kněz ke konání mše.

V padesátých letech se věřící v mnoha obcích na Slovensku střídali na stráži u svých kněží, aby zabránili jejich zatčení. Došlo

k několika krvavým incidentům, při nichž byli mrtví na obou stranách. Dnešní postupy jsou kultivovanější: soudy udělují namísto let jen měsíce vězení a věřící se nanejvýš jen společně modlí na chodbách soudní budovy. Podstata však zůstává stejná: nelítostné a na zákon se neohlížející potlačování náboženské svobody.

Informace o Chartě 77, r. 10, 1987, č. 7, s. 16–17.

POZNÁMKY

- ¹ Správně Lubomír.
- ² Správně Alžbeta.
- ³ Dokumenty č. 292, 531 a 631. K perzekuci Štefana Javorského viz dále sdělení VONS č. 643, dokument č. 646.
- ⁴ Zásada ústnosti znamená, že jako podklad rozhodnutí lze použít jen to, co bylo při jednání u soudu ústně předneseno. Proto se někdy zdlouhavě předčítají listinné důkazy nebo jejich části. Tato tradiční zásada není však příliš praktická, a pokud s tím obě strany souhlasí, může soud od nařízení jednání upustit a rozhodnout na základě písemných pokladů.
- ⁵ Správně Jozef.